

La Esquella de la Torratxa

Any XLVI Número 2300 15 cèntims — Atrassats, 30

PERTENECE A LA BIBLIOTECA DE L'ATENEU DE BARCELONA

Ex voto d'un bon barceloni que s'ha pogut escapar de tots els atemptats de Barcelona

SPORTMENS

Per un minimum de preus obtindreu un màxim de qualitat

Jerseys home futbol	Ptes.	3'95
» futbol de tots colors (home) »		4'95
Pantalons de futbol.	»	2'95
Mitges de futbol, extra	»	2'35
» »	»	1'95
Defenses pell extra.	»	2'95
Defenses	»	1'75
Genolleres porter, classe extra	»	8'95
» defensa » »	»	7'95
Tobilleres estrangeres classe extra. »		7'95
Baló reglamentari n.º 5 » »		13'95
» » n.º 5 » »		7'95
Càmara alemanya extra n.º 5	»	2'75
Manxes per a balons	»	2'95
» per a bicicletes	»	4'95
Passador baló marca Buffalo.	»	0'65
Calçat futbol.	»	15'95

CASA LAYRET

VENDES A L'ENGRÓS I DETALL

Carrer de la Boqueria, 29 - Entrada lliure

LINIMENT DE SLOAN

MATA DOLORS

El MAL
sempre
és
vençut
pel BE

Sempre el dolor
és vençut en poca estona
aplicant a la part dolo-
rida o contusionada el
remei famós a tot el món

LINIMENT DE SLOAN

Contra el Reumatisme, les
Neuràlgies, i els
cops, caigudes, i
torçades a que tan
exposats estem en
el treball i l'esport.

Penetra sense massatge!
El venen tots
els apotecari

GRAN SALÓN DORÉ

DE LA

GRANJA ROYAL

== PELAYO, 58 ==

LLETERIA I PRODUCTES
DERIVATS DE LA MATEIXA

PASTELERIA DE NATA
NATA EN CAPSETES
GELATS DE NATA

En el Gran Salón Doré es dona cita
la bona Societat: De 6 a 8 en el Tè
i de 10 a 12 cafè amb musica
De 1 a 2 "Souper" a la sortida dels Teatres

XOCOLATES DE CAN

≡ CAPELLA ≡

CASA FUNDADA EN 1700

L'antiga casa CAPELLA participa que
per a major comoditat dels seus clients
ha establert la venda dels seus xocolates
en les millors i més acreditades dro-
gueries i confiteries de Barcelona

Aviat publicarà la llista dels establiments
on podran adquirir-les

PLA DE LA BOQUERIA, 2

BARCELONA

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

El desnú primaveral

L'aconteixement principal de la primavera barcelonina ha estat la florida del desnú en els nostres escenaris ínfims. Han florit els ametllers, els castanyers, la ginestra, els miosotis i les dones de cabaret. Totes les flors que la retòrica ha distribuït pel cos femení, s'obren en els escenaris amb una ufania de mes de maig. Prou que segueixen els atemptats, prou que tenim vagues, prou que ens anem dient que an aquí en passarà alguna de grossa, però al costat del drama està el «vaudeville», i si darrera dels fèretres marxen milers d'homes, davant d'un cos nu de dona, hi han també milers d'homes. Estem representant—qui ho havia de dir catalanistes!—aquell llibre que En Barrés dedicà a la Espanya tradicional: *De la sang, de la voluptuositat i de les morts*.

Jo, francament, no me escandalitzo, per la senzilla raó de que no he presenciat cap d'aquests espectacles. Els que hi van, si els hi prohibessin les exhibicions carnals, no tindrien de fer més que caminar una mica més per a trobar, amb més intimitat, idèntic espectacle i com que al *music-hall* no hi van ni les senyorettes, ni les persones de significació, ni els savis, ni les autoritats, ni ningú que pugui donar mal exemple, o fer patir la seva virtut o la seva jerarquia, i com que els que hi acudeixen de desnú en veurien, perquè sabrien on trobar-lo, com sap el golafre on hi han els millors queviures i l'ubriac les millors ampolles, la prohibició del desnú no afegiria més virtut, ni restaria més impudícia.

A París, on s'ha presentat idèntic problema de moralitat, han arribat a una sàvia distinció. El desnú en moviment, considerat immoral, serà prohibit. El desnú immòbil, serà tolerat. I un escriptor humorista, però conservador, se declarà contra les mesures restrictives del desnú, perquè creu, com nosaltres creiem, que per a res atenta contra la virtut, estant l'exemple

d'un amic que va portar a la seva dona a veure la representació de «Madame Butterfly». La musica dolça i amanyagadora, la feu somniar i volgué viure la vera vida, trobar el seu amor, trencar la monòtona vida domèstica i fugí. Quan passat temps, el marit abandonat tornà a casar-se, ja no portà a la seva dona a veure òperes, ni drames, sinó «vaudevilles», convençut de que la seva senyora no somnaria gaire davant d'un home en calsones, ni d'una senyoreta mostrant, grotescament, les seves anques. Es l'exclamació d'En Gounod, l'autor del «Faust»: «Si vostès sapiguessin lo que ha fet pecar el vals famós de la meva òpera».

Además, l'exposició del desnú reuneix aventatges apreciables i fins patriòtiques. Estimula l'estudi del cos humà, trobant els artistes en els cabarets, models que perfeccionaran el nostre art. Allunya del joc i de la beguda als homes, continuant l'obra d'En Clavé que va treure a l'obrer de la taverna. Estimula en la dona l'us de la indumentària precisa, eliminant els trajos atemptatoris a l'economia domèstica. Es una assegurança per a les dones honestes, el desnú de les quals no serà desitjat. Finalment, estimula les aproximacions matrimoniales, contribuint a l'augment de població.

La gent que hi acudeix, fent-se càrrec d'aquests arguments pren l'espectacle amb una bonatxoneria deliciosa. No's posa sèria, no treu els ulls, no's congestiona. Riu i crida. Alguns diuen que llegeixen assossegadament *El Ciero*, aixecant de tant en tant els ulls cap a la dona nua, per a tornar-los a posar en els telegrams.

PARADOX

La llotja=disputada

Ja ni ha una llegenda... El «Liceu» acorda adoptar la llengua catalana. El capità general protesta de semblant acord, i torna la seva llotja...

Ho diu la gent, però nosaltres no ho creiem, perquè el capità general és un home d'intel·ligent discreció i sap que una societat pot adoptar la llengua que vulgui i després que la llotja no és propietat personal sinó adscrita als bens de capitania general, i, per lo

tant no susceptible d'enagenació. Però la gent ho diu; la gent ha fet de la llotja aqueixa una llegenda, i la meitat dels barcelonins, han sostingut aqueix diàleg:

—Ja ho sap? El capità general ha tornat la seva llotja del «Liceu».

—No, no l'ha tornada. Se la vèn. Ne vol vint-i-cinc mil pessetes.

—I la pot vendre?

—Es clar. Si és d'ell.

—Això del «Liceu», cregui'm, portarà cua.

No l'ha portada. No la portarà, però durant uns quants dies, la fantasia ha ballat.

—Que no ho sap?

—Digui.

—Que allò de la llotja ja està arreglat.

—I com?

—Molt fàcilment. El capità general ja no se la vèn.

—I perquè?

—Doncs ja veurà: Va enviar una lletra a la junta del «Liceu», comunicant-li que es venia la llotja. La Junta li va respondre que molt bé i que quant ne volia. —Vuitanta mil pessetes—contestà el general.

—Està bé—tornà a dir la Junta—i tenim el gust de participar-li que el Centre de Dependents ha acordat adquirir-la per a regalar-la a la Mancomunitat.

—Caram!

—Lo que li dic. I el general, no ha tornat a respondre.

Això ho feia córrer, en broma, si volen, però ho feia córrer En Massó Llorens.

Dorm una noia... dorm...

Aquesta nit, companys, no cridarem, podrem enraonar, mes no fer broma,

El silenci s'imposa aqueixa nit, no ho sabeu?... D'un veí ha mort una noia...

Si respectem lo bell, lo jove i fort, nostra vetlla serà per la memòria d'eixa noia clavell de joventut que ha cremat un mal vent. Era la morta l'encarnació sublim del goig i el bé, una flor tot fragància, seductora...

El carrê està de dol, manca l'encís més preuat i joiós que l'amor dóna.

Han mort als divuit anys un rostre bell i una constitució gentil, formosa.

Queden greument ferits dos cors amants... Quin trastorn, pobres pares! Quanta angoixa!...

Aqueixa nit, companys, no fem el boig, portem-nos seriament, res de cridòria... i pensem en la noia que ja no és d'eix món que's diverteix i riu i ignora que aquí aprop de nosaltres l'etern són s'ha fet amo absolut d'esbelta noia...

ANDRESITO

La Bona mort

Aquest amic nostre ha volgut esperar la matinada per a poguer dur a casa unes flors. Perquè a la matinada, ademès, és quan Barcelona és més bonica: és com una noia suaument morena que sortís del bany...

Però ell no sabia que aquell dia era divendres sant. I una processó terrible, espantosa, com en una comèdia de màgia, li ha sortit al pas. Un Crist lívit, recargolat a la creu, ple de sang. Unes vestes negres, alucinants, inquisitorials. Unes cadenes. Uns cranis. Uns plats de cendra.

—Però això que és?—ha volgut saber d'un seu amic que l'acompanyava.

—La processó de la Bona Mort.

—De la Mala Mort deus volguer dir, perquè morir així deu ésser espantós!

La processó de la Bona Mort hauria de ésser així, per exemple: carros de botelles de xampany i manzanilla, dones hermoses, flors, cançons, músiques... Això seria morir amb alegria! Aquesta seria la Bona Mort!

El quiosc misteriós

Fa poc temps, a la Rambla, davant de Câ'n Ribas hi havia un quiosc en el que venien llibres, revistes i diaris. Un dia del quiosc va desaparèixer l'alegre policromia de revistes i periòdics. I es van tancar les persianes de ferro, amb aquesta precipitació amb que es tanquen els dies de revolta.

I el quiosc va quedar mort, i s'anà recobrint de pols. Era un quiosc fòssil, un quiosc tòssil que aviat seria ruina. I si no fós que aquesta mena de ruinas no interessien a la gent, fins hi hauria fet bonic i s'hi haurien pogut plantar eures.

Però un bon dia el quiosc, com si hagués relliscat, va canviar de lloc, va caminar unes passes, de cara al mar. L'espant va ésser terrible. Quin salt ens va fer el cor!

Quan ja ens havíem oblidat d'aquest fet—tan terrible com els que conta Edgar Poe,—el quiosc havia caminat unes passes més, Rambla avall.

Es indubtable que hi ha misteri. Es indubtable que algun mal esperit habita aquest quiosc. Nosaltres creiem formalment que s'hauria d'exorcisar.

Les darreries d'aquest més s'obrirà al Palau de la Fira, del Parc, l'Exposició de Belles Arts d'enguany, la qual pel que se'n diu als centres artístics, resultarà la més de fira que s'hagi vist a Barcelona.

Es una vera llàstima que no es dongui als bons artistes temps, ocasió i motiu per a lluir-se, fent cada dos anys una exposició internacional d'art amb tots els atributs corresponents.

Però això no convé als que són de l'olla i es mengen la sopa boba!

—Las oscuras golondrinas sí que tornen. Però les pessetes que he perdut al joc no tornaran mai més.

Artículos Numerados o

El que pot l'Aritmèrica

Aquest és un home petit, de color de moixama, bellugadís, carregat de papers, de paquets, amb una gorra que no es treu mai, ni per a dormir, en la que sobre un fons negre de cel·luloide s'hi llegeix:

Artículos Numerados

D'aquest home en parlem avui, n'hem parlat altres vegades i en parlarem moltes més, perquè és l'home més gran de Barcelona. Ara donarà una conferència no sabem si a l'«Ateneu Barcelonès» o a la Plaça de Toros.

Aquest home petit i de color de moixama ho ha numerat tot: la premsa, la literatura, el teatre, l'amor, l'aigua, el pa i la sal, la milícia, el *comercio*, la indústria i la *navegación*, la política i l'agricultura, i això i allò, i lo de més enllà. Per ell les coses ja no són coses: són articles, gramàtica-numerats-aritmètica.

Parlant d'aquesta idea genial que ha de trastornar el món, i an ell ja li ha trastornat el cap, diu:

—El deu del dotze del quinze, el set de l'u, l'u del nou, i el tres de l'onze del setze, el vint-i-set del quatre, el quatre del cinc i el sis del set del disset, el vint-i-set de l'u, i el catorze del quatre del vint-i-dos, i el vint-i-sis de l'u del vint-i-tres!...

Aquestes, i el dia que se li va ocórrer la gran idea, són les dades més glorioses de la seva vida. Són les dades en que L'ESQUELLA ha parlat d'ell. Perquè així com Colón va descobrir les Amèriques, nosaltres volem descobrir als barcelonins *Artículos Numerados*. Tot sigui a major glòria de Barcelona.

Les tombes flamejants, versos d'En Ventura Gassol. Una peseta. Barcelona.

Poques vegades hem llegit amb gust aquesta mena de poesia patriòtica. En català, mai. En català recordem, alegrement, una lectura d'En Francesc Matheu, enemic personal de Felip V. Però a aquella lectura val més no parlar-ne.

Val més dir que aquests versos de *Les tombes flamejants* no tenen precedent en la poesia catalana. Els versos patriòtics tenen el perill de lo grotesc, de lo ridícul. Aquest perill En Gassol l'ha sapigut salvar amb gran facilitat i elegància. Són correctes—d'esperit, que de forma ja no cal parlar-ne,—són vibrants, són valents, són nobles, són distingits. Apuntem aquí un altre perill: rebuscant la distinció es cau en l'extravagància. Exemple: tota l'obra d'En López-Picó.

Les imatges floreixen com flors en els versos d'En Ventura Gassol. Vegeu:

*A mitja nit arriba d'Orient
vestit de llum d'estels i lluna plena.*

I després:

*Una pluja d'Abril ha obert les roses
i la lluna camina pel jardí.*

I encara,

*Un aire fresc com un alè de rosa,
que s'ens detura un xic, a cada pols,
sota la pell de mica en mica ens posa
un xic de fret d'Abril, d'aquell tan dolç.*

I per fi:

*I ara que la mort, per més fermança,
l'ha fet un xic més blanc i més esvelt,
ja no et resta tan sols ni l'esperança
d'abatre'l, que ja és llum i vent i cel,*

Que ja és llum i vent i cel!

L'home que escriu això és un gran poeta. En Ventura Gassol ho és. Ja ens ho havia demostrat amb altres llibres—*Amfora*, *La Nau*,—amb una comèdia magnífica, *La cançó del vell Cabrés*, que no va poguer estrenar al Teatre Català Romea no sabem per què.

Els seus versos fan olor de sang i olor de terra, olor de mar i olor d'herbes muntanyenques, olor de vi i olor de carn,

Historia de un perro chico. José Singala. Mallorca.

Marcada tendència a lo grotesc, a lo rampló. Gust depravat.

ALFA

En un diari català—un gran diari, fet amb la traça i bon gust d'un bon diari europeu—llegim una gasetilla en la que es dona compte de l'escàndol promogut per un tal Melchor Segundo Carmona, *estranger*...

No tant, senyors, no tant, que això ja no és europeu: això és ridícul.

DE CAP A PEUS

Al llegir l'altre jorn, que un futbolista en un accident d'automòbil s'havia ferit d'un peu se'ns va posar la pell de gallina.

Afortunadament, per etzar, el futbolista era el gran Zamora; al dir això no és que no planyem al ferm atleta del futbol, sinó que com ell és un porter i els porters an aquest sport, que té de regenerar als pobles, tan es poden valdre dels peus, com de les mans, com de les altres prenes amb que Déu ha guarnit a l'home, no té mai la transcendència del futbolista que no és porter i només té dret a defensar-se amb els dos peus que tenim els homes.

Un futbolista, per exemple, pot perdre un braç, els pot perdre tot dos, i si bé serà una desgràcia, pel seu ofici no queda tarat. Un gran pianista que perdés dos dits de les mans, estaria perdut; si els perdés dels peus, aniria tocant. Un gran music es pot tornar sort, i així i tot pot escriure música; un pintor pot perdre les cames, o descuidar-se-les a casa, i pintar quadros meravellosos; però un futbolista ferit d'un peu, ja el poden portar a la reserva.

Què prova això? Jo crec que prova que les facultats van baixant fins a parar a les extremitats. An aquells temps, que ja s'han perdut, quan encara l'ésser intel·lectual no era una cosa de tercer ordre, el perdre el cap era una desgràcia. Hi havia home que amb el cervell, fins s'hi arribava a guanyar la vida, però avui, que tota la força està concentrada an els peus, l'ésser coix és una desgràcia que no es pot preveure.

Abans es deia: «Té un gran cap». Avui es diu: «Té una cossa». Abans un home feia una obra. Avui fa tants *goals*, i diga-li tonto, perquè un *goal* val més que un bon llibre. Abans es parlava de les cèl·lules, de les neurones i de les fibres, avui es parla de sabates. Val més adobar uns peus que un cervell. No hi pot haver un èxit dramàtic que tingui l'èxit d'una *patada*. La cossa s'ha dignificat fins arribar a l'apoteosi i així com abans una mala obra es deia, per menyspreuar-la, que semblava escrita amb els peus, avui els peus són com unes ales que duen a la posteritat, i així com es deia d'un home que el volien donar per boig, que tenia un ull de poll al cap, avui un ull de poll a un peu pot malmetre una eminència i deixar-lo a l'*obscurantisme*.

Ara, també tenim de dir, en *honra* i glòria de la veritat, que l'exercici del futbol és un bé extraordinari per a l'educació física dels joves. Senyores de món o experiència, ens han dit i potser comprovat, que les cuixes dels futbolistes, tenen més de deu centímetres de circumferència damunt dels genolls dels que tenien els nostres avis, que en pau descansin desgenollats. Catalunya es va educant d'una manera absolutament física. Ens anem *fisicant* per moments, i un cop estem ben *fisicats* potser no sabrem prou de lletra, però el cop de peu de Catalunya, serà admès a tots els congressos i la Societat de les Nacions ens donarà tal beligerància que, amb quatre cops de pilota, a reglarem la pau d'Europa.

Que En Ramon i Cajal es desi i que En Napoleón (el callista) arregli els peus dels capdills que ens han de portar jorns de glòria. Catalunya té extremitats. I si no pot triomfar per alt que triomfi per baix i estarem en pau. «Els medis justifiquen els *goals* segons va dir algun futbolista».

XARAU

MUSICS

— Què t'agrada més: *La Monteria* o *la Marianela*?

— A mi que no'm treguin d'*El Ferrer de Tall*.

El món està ple de mones. Mones que tenen una botiga de robes, o estan empleades en una oficina, o pinten quadros o escriuen fox-trots, o escriuen versos. Mones que s'afeiten amb certa freqüència, fumen tabac del estanc, quan n'hi ha, i prenen cafè.

Però aquestes no ens interessen. A nosaltres ens interessen les mones que tenen ous. Les mones de Pasqua. El poble que ha sabut crear un animal,—que és l'únic animal que no cal engreixar, que no més cal menjar-la,—és el poble més gran de la terra.

Les mones són els animals més domèstics, els animals domèstics per excel·lència, perquè són animals de taula.

Se'ls cria en forn i en unes poques hores neixen i fan la creixença.

Les mones, plenes de mel, de crocant, de crema, amb els seus ous blaus o de color de rosa, són lo més bonic que hi ha en el món. Si no fossin les mones a Barcelona ningú podria viure. Hi han bombes, atemptats, atropells, desgràcies, calamitats, pestes. Tot el poble, com un poble de tragèdia grega, es suicidaria. Però pensa: —No, que per Pasqua vindran les mones.

Veu's aquí el secret de la nostra resistència.

LICEU

Marianela. S'ha estrenat per fi aquesta òpera espanyola del mestre Pahissa, que no és, precisament, una òpera espanyola. Això, de totes maneres, no ho fem notar com un defecte. En realitat no ho és.

No creiem an En Pahissa un gran music, sinó un gran coneixedor de musica. Un gran coneixedor de musica. de la mecànica de

la musica, pot ésser-ho qualsevol home de cultura, o bé qualsevol atacat del mal de la curiositat: un pintor, un filòsof—com Rousseau, per exemple, gran coneixedor de la mecànica de la musica, que no ha deixat ni la més petita obra musical, i sí una considerable obra filosòfica i literària.

Però la qüestió és dur un music dintre! La qüestió és tenir temperament de music. I d'En Pahissa no hem sapigut mai què es proposa al fer musica. Res, segurament: musica de musica.

Es clar que *Marianela* no és una obra despreciable, ni molt menys. És una obra de transició: en ella s'ha preocupat En Pahissa de fugir de la musica sàvia, que havia cultivat fins ara, per a fer una musica clara, d'amples línies melòdiques. En alguns moments n'ha sortit airós—el duo del primer acte, el ballable del tercer, per exemple,—en altres no, en altres ha construït una musica tan estrafalària—el sextet a veus soles del segon acte, el naixement a la llum de *Pablo*—que podria firmar-la Erik Satie.

Demés, perquè En Pahissa ha aprofitat motius populars catalans, com *Mariagneta*, que també va utilitzar l'Usandizaga en *Las Golondrinas* i *A la vora de la mar*, si l'acció de *Marianela* passa al Nord d'Espanya, segons ens fa suposar la decoració del primer i tercer actes, i els trajos dels camperols? El Nord d'Espanya, Bascònia, Astúries, Galícia, té un «folklore» musicat interessantíssim, tan interessant com el de Catalunya. I això En Pahissa ho havia de tenir en compte.

I ademés, *Marianela*, que és una gran novel·la és un mal llibret d'òpera. El drama de la petita *Marianela* és petit i obscur com ella: ompla les pàgines d'un llibre, però no pot omplir l'escenari d'un teatre d'òpera.

Els germans Quintero, ademés, han escrit un diàleg de lo més vulgar i rampló, de lo menys líric que coneixem. Hi han frases com aquesta, poc més o menys: «Mañana empezaré el tratamiento del enfermo. No sé si dará buen resultado». I això, es digui amb la musica que's vulgui, mai pot fer bon efecte.

El decorat molt entonat, molt característic. El firmen En Maurici Vilumara i En Salvador Alarma. És natural que sigui de lo millor que hem vist. Els cantants malament. El públic pitjor.

ROMEA

L'home que sap de manera tan meravellosa descriure a l'escena aquella realitat viscuda, lo mateix si es tracta de gitanos com si es tracta de gent de mar, la seva tasca forçosament haurà d'ésser airosa. Aquest és el cas d'En Juli Vallmitjana.

L'autor de *A l'ombra de Montjuic* deixa el campament gitano per a traslladar-se a la platja, i en el desgranatge de la seva obra veiem bategar-hi una realitat i una emoció difícils d'imitar.

A la costa brava, drama estrenat dissabte de la setmana passada, és una pinzellada més en el quadro de colors vius i esplèndits que ens va deixant En Vallmitjana. És clar, llastimosament, que les qualitats de dramaturg de l'autor d'*El Barander* no estan aparellades amb les de colorista. No obstant, obres com aquesta es donguessin sempre.

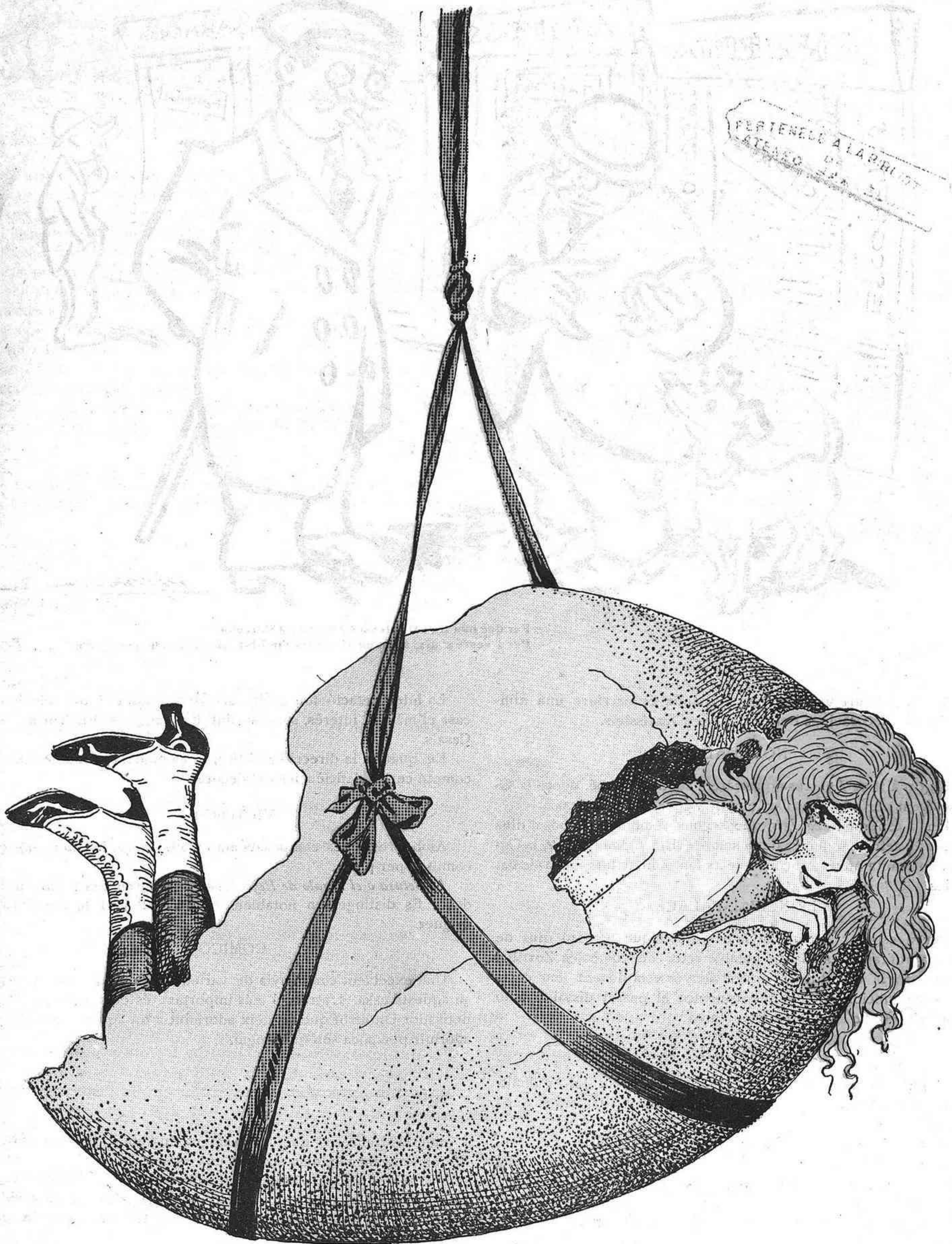
La interpretació molt ajustada i molt bé la presentació.

TÍVOLI

La Monteria, sarçuela en dos actes dels senyors Ramos Martín i Guerrero.

Els senyors Ramos Martín, escriptor mediocre, i Guerrero, ex autor de *La reina de las praderas*, s'han reunit per a escriure una sarçuela en dos actes, que's titula *La Monteria*, com se podria titular *El tribunal del amor* o *Jo te l'encendré*.

Han estrenat l'obra i ha obtingut un gran èxit. Aquest èxit, afortunadament per als barcelonins, no ha sigut tan gran com en altres poblacions d'Espanya. Tots estem d'acord en que *La Monteria* és una obra de públic, escrita per al públic. I el deuen apreciar molt poc aquests senyors al públic quan tan sols li escriuen

LA PRIMAVERA SORTINT DE L'OU

—Per què han tancat totes les armeries a Barcelona?
 —Per a veure si així hi ha un xic de tranquil·litat, que bé ens ho mereixem.

idioteses. Escriure una obra per al públic és escriure una xim-
 pleria. Les decoracions i els trajos excel·lentíssims.

NOVEDADES

S'ajornà *Arco Iris*, cosa que varem sentir de debó, doncs ja sa-
 borejàvem per endavant l'art exquisit de la Maria Conesa.

Per a esperar *Arco Iris*, que segons sembla serà posat dins
 d'aquesta setmana, demés de la semi-revisia *España alegre*, la Co-
 nesa ens canta noves cançons que'ns fan oblidar tota mena de ca-
 bòries.

PRINCIPAL-PALACE

Per a esperar la companyia d'operetes que actuarà dins de
 poc, i aprofitant l'estada del notable actor de comèdies Zorrilla,
 la companyia que dirigeix aquest senyor està donant una curta
 tanda de funcions, tanda que començà el passat dissabte amb
 gran èxit, el que no dubtem continuarà.

ESPAÑOL

L'afortunat autor de *La Rugí* i *Els Zincalós*, En Juli Vallmit-
 jana, ens donà, dissabte passat, una nova prova del talent que'l
 caracteritza.

El Barander, darrera producció del brillant colorista, és això,
 una nota de color, d'un color viu, molt viu, i que hom hi queda
 enlluernat, tant, que això fa que de vegades certes deficiències que
 com a dramaturg podrien senyalar-se-li passen desapercebudes.

Aquest nou quadre de gitaneria d'En Vallmitjana no té res de
 nou en quant l'argument. L'acció de l'obra qui sap si és un xic
 massa esllanguida, però tot això es fa passable davant la veritat
 del tipisme que tan bé sap encertar.

La interpretació fou molt carinyosa, posant-hi tots els de la
 casa el màxim interès, sobresortint En Santpere, En Tormo i la
 Casals.

En quant a la direcció artística, força cuidada, si no tenim en
 compte certes deficiències del decorat.

VICTORIA

Amb programes composts amb molta traça, les funcions es
 compten per plens.

La pelusa o el regalo de Reyes ha sigut un gran èxit; s'hi riu de
 debó. Es distingeixen notablement En Vallejo i la Salud Ro-
 dríguez.

COMICO

Una excel·lent companyia de varietats debutà dissabte passat
 an aquesta casa. L'atracció més important és el ja conegut mag-
 netisador Onoffrof que segueix adormint a tot aquell que's deixi
 adormir per poca sòn que tingui.

Deien els francesos que han sapigut engrandir la seva pàtria
 empunyant la ploma enlloc d'una espasa.

«No tenim sort amb la nostra família espiritual. No tenim cap
 Taine, cap Dant, cap Cervantes i en canvi tenim el miserable
 Baudelaire i el Verlaine que pegava a la seva mare, que són ben
 nostres».

Si eren mals homes no deixaven d'ésser grans artistes. En
 canvi, nosaltres, tenim mals homes, mals artistes i mals crònics

EL DEPORTS

FUTBOL

El Barcelona ha rebut una lliçó. Se la mereixia perquè no és just que després de veure's asseguts en el pòrtic del temple dels ídols es riguessin dels seus fervents.

Per a acabar-ho de desencolar, vé la decepció dels dos partits de Pasqua i per autonomasia santoral En Pascual ens delectà.

Els porters dels dos equips s'imposaren i amb la mateixa fe del vell pescador no toleraren que la pilota juganera atropellés la xarxa.

En Cella té tendències aereonàutiques; ho demostrà amb una xutada celestial.

En Zabala portava rovellades les frontises de la còrpora, i això el feia jugar amb parsimònia.

Pel bé de l'esport i pel bon nom dels equips, un empat benefactor animà els jugadors però no el públic.

**

L'Europa ja té el que volia i amb la peculiar costum dels herois, es presentà davant de l'Atlètic de Sabadell amb l'equip mutilat.

Es donà compte del paper que feia i es disposà a revifar-se quan ja no hi era a temps.

Que s'apunti al «Debe» els dos presents de felicitació que li ofrenaren.

**

Els martinencs ja agafen pretensions que els són dispensades perquè juguen bé i amb fe.

L'adversari era francès,
prò ja té cinc gols com res.

Els gabatzos s'encaparraren molt i obtaren fer moltes «capnades» per esvair el *cafard*.

**

Ja som al Pla de l'Os. Ja vénen els suïssos i juguen amb el Sabadell.

Winterthur és molt segur, però s'emporta uns quatre ben xirois.

BOXA

Ja era hora! Per a la vinenta setmana se'ns prepara una gran vetllada, que per l'interès que tindrà es celebrarà al «Frontón Condal», doncs l'«Iris» resulta petit per aquesta mena de vetllades.

Veurem cinc combats, un d'ells serà el de Gironés-Vallespín, que encara que diguin que el primer està tan formidable, nosaltres noensem pas veure k. o. an En Vallespín de l'esquerra del seu contrincant, sinó molt al contrari, creiem que fracassarà davant d'En Vallespín. Com a plat fort tindrem Campionat d'Espanya del pes welter, Alís-Valls. Encara que als empresaris els hi agradaria que guanyés l'Alís, és de creure que no tindran aquest goig, doncs considerem an En Valls encara molt per damunt de l'Alís.

— S'estan preparant els campionats de Catalunya de Boxa per a aficionats, això sí que ens sembla que no serà un èxit, puix diuen que hi hauran moltes copes i als catalans no ens agraden gaire; si fossin bistecs potser sí que fora un èxit, doncs començant pel President, que és home viu per a menjar, excusem dir el que faria per a guanyar.

— A estos catalanes, si no queremos que se dediquen al teatro extranjero, habrá que arrancarles la lengua.

QUATRE SOLISTES

En Segon Matilla en el ram de la marina ja fa temps que és el primer *solista*. Les seves melodies cromàtiques porten la salabor de la platja i les armonitzacions de tons mediterranis que tenen, arrodoneixen la concepció estètica del pintor fent-la al mateix temps ferma i agradable al que la mira.

Tinc por de que En Matilla no m'hagi entès del tot, ni els meus llegidors tampoc; però estic segur d'haver dit alguna cosa encertada. Sinó vagin a les «Galeries Laietanes» a veure les formoses variacions sobre el mateix tema que ens ofereix aquest mestre de la paleta quin cognom recorda la llèpola *matilla* i fa venir saliva. O, i les seves pintures també; per exemple aquell *Port de la Selva* amb les aigües que belluguen; aquella nota grisa de *Girona* que té la dolçor d'un *lied-motif*; la riera de *Blanes*, polida com un «braç de gitano» (pastell suís) i aquelles costes de

SOMETENTS

—On aneu tan tristos?
—A plorar una miqueta a soles, perquè ens volen desarmar.

Garraf i de *Tossa* que se'n entren pels ulls cor endins.

Molt bé, Matilla, vostè cada dia és més *maco*.

* *

En J. Bonaterra també toca el seu *solo* de paisatge i encara que rellisca de tant en tant, no arriba a fer *pifia* mai. Es, però, un pintor bon xic wagnerià; vull dir cantellut, que deixa les coses a mig fer. Així que té la ratlla melòdica la vol mapar d'una tirada sense fer-hi després cap correcció ni esmena. Per això, precisament, es troben desacords en les seves obres. La senzillesa i l'ingenuïtat són més difícils d'assolir del que sembla, i quan no es té l'empenta del geni, cal suplir-les amb el treball acurat i conscient.

Rec del pas, és una pintura fineta; *Ceret* una bella visió del Pirineu, i *Alsines i Oliveres*, una melopea grisa feta amb inspiració.

* *

Altres solista he trobat a «La Pinacoteca». En Mateu Serra i Bruixò, d'Escola italiana i una mica amaneradet, artista que es presenta al públic per segona vegada amb tot i ésser ja un home fet i refet.

Del seu amanerament ell s'en té la culpa; sempre va sol, menja sol, pinta sol, res, que és massa solista!

Per sort, malgrat aquest defecte, resulta un pintor de cop d'ull que sap veure la naturalesa com un poema vivent d'un gran colorit i pintar-la mateix que un retratista ben ensinestrat. Prop *Cà'n Munné* i *Camí de les Rocasses* són dos números agradívols i ben compostos d'aquest concert.

* *

El quart solista fa de les seves a «El Siglo»: és En Camil Blanes, home pacífic i aficionat a la pesca, com ho demostra amb uns magnífics peixos de colors que té exposats *vivitos y coleando* que diria En José Francés si en tingués de fer la crítica a Madrid.

Seguint aquesta exposició amb el programa a la mà com a bon amateur, hi he trobat unes *cebes* de bona qualitat; una taula parada amb *postres* i cafè; una testa a l'oli ben ajustadeta, un *Interior d'església* que fa venir ganes de dir el rosari i altres pintures boniques i *blanes* que fan bon sò.

No cal pas dir que la palma se l'emporta en Matilla, car vé a ésser com una mena de *Lázaro* (Hipòlit) de la pintura.

C. ARBÓ

:: ESQUELLOTS ::

Es prepara una Exposició Internacional de gossos. Nosaltres demanem un premi per un gos que morí en el dipòsit del Parc per l'horrible delictes d'haver mossegat a un ganàpia que l'atormentava. Era un gos noble, tant com aquell d'En Guimerà, d'En Palacio Valdés o de l'Ibsen.

Però la mare del noi, que també tenia un gos, però gandul, esquerp i fart, no contenta de sublevà a un escadant de l'escala que l'ajudà a garrotejar a una bèstia més persona que ells, anà a delatar el fet. S'ompliren papers, es confrontà la noblesa del gos amb la bestialitat de la dona aquella, i s'anulà el procès.

Ja que el gos fou assassinat, al menys que es concedeixi un morrió al botxí amb faldilles, qus si bé viu al Peu de la Creu, me-reix viure al «Peu del Canyet».

Molts corresponsals del Banc d'Espanya anuncien en català. El Banc de Catalunya anuncia en espanyol en els mateixos rotatius de Barcelona, fogar de les idealitats nacionalistes.

Es ben veritat allò de que el nom no fa la cosa.

Ella treballava i ell gastava. Ella plorava i ell reia. Ella s'anava estrenyent la cotilla cada dia, i ell s'affuixava la faixa. Ella era de Tornabous (Lleida) i ell de Tornavacas (Cáceres). Ella era catalana i ell castellà. Ella el pegava i ell parava. Ella es resigna i ell fa d'estigma.

La Traza acaba de publicar un manifest que vol manifestar la mala traça d'aquest pimpant i caòtic organisme.

Amb aspiracions feixistes s'empenyen en que Espanya no mori.

Això és pretendre matar-la lentament, de la manera més vergonyosa, més despreciable i més espanyola.

A la «Sala Mozart» l'Aureli Campmany "hi ha obert una temporada de titelles.

Amb aquest són tres els locals que s'hi dediquen a explotar les

titellades, sense comptar l'Ajuntament, que és on es donen les millors i més estrafalàries representacions.

Hi ha allí cada *Titella* i cada *Tòfol*!

Hem rebut un paper amb aquest membre: «Círculo del Liceo, Barcelona», i aquestes paraules, escrites a manera de versos:

*Digui lo que vulgui L'ESQUELLA
el «Círculo del Liceo» continua
inexpugnable per als separatistes
Vegi's la prova:*

I adjunta un retall d'*El Diluvio* en que a precés d'un tal senyor d'Arquer es rectifica la notícia de que fos la Junta del «Círculo del Liceo» qui va adoptar el català com a idioma oficial.

Tan gran cosa es creu que és el «Círculo del Liceo» aquest pobre senyor? Tots sabem qui són aquests pobres senyors! Tots sabem que és el «Círculo del Liceo»! Precisament un setmanari galant en vol fer la història.

Li han preguntat al governador si era certa la novà que donaven alguns diaris de Madrid de que a Barcelona es preparava una vaga general.

Ha dit que no en sabia res. Això no és estrany. Lo estrany és que mai sàpiga res de res el bon senyor!

Respostes pagades

T. D. Roca: Ho sentim molt, però no pot anar. —Jaume Gayer No ens agrada prou. —Aguileta: Anirà. —K. Sola: No podem aprofitar-ho i consti que ho sentim De lo que ens diu, no ens en recordem. —Diógenes: Les seves «llengonices» són defectuoses. Amb el «Cuota» no ens volem embolicar. —Pep Sistachs: Anirà home, anirà. —Petroni II: De vostè aprofitem la prosa. —J. Basart: De aquí un quant temps, qui sap? —F. Sitges Padrosa: Ho sentim molt però ja sap que no podem tornar res. Torni'l a fer i procurarem inquirir-ho.

Impremta L'Esquella i La Campana :: Carre. de l'Olm, 8. Barcelona

En Maynés.—Com desafina aquesta banda!
Un music.—Li falta l'oll de l'augment de sou.

Grans partits de futbol internacionals

Dies 7 i 8 d'Abril

GRADJANSKI DE ZAGREB

Campió de Yugo-Eslàvia

CONTRA

FUTBOL CLUB BARCELONA

Camp de les Corts A les 3'30 de la tarda

Acaba de sortir el catàleg

ESPORTS - SANROMA

Demaneu-lo avui mateix S'envia gratis

A. SANROMA - Balmes, 62 - BARCELONA

(Si desitja s'enviï certificat, enviï 30 cèntims en segells)

L'estàtua de Colon ilumina Barcelona.
Naturalment, com que la làmpara és

VULCAN 1/2 WATT

La trobarà a la
Rambla de les Flors, 26 (Botiga)

Banc de Barcelona

Aquest Banc en sa Casa Central i en la Sucursal número 1, continua realitzant les operacions de Compra i Venda de Valors, Renovacions, Conversions, Canvis, Agregació de Fulles de cupons i Revisió de llistes d'amortitzacions

Admet en dipòsit tota classe de valors

ANTONI LOPEZ

IMPRESSOR

Treballs comercials de totes classes : Revistes : Catàlegs
Edicions especials de luxe
Talonaris : Factures, etc., etc.

Olm, 8 : Telèfon 4115 : Barcelona

Sastreria SERRA

Pla de la Boqueria, 8, Rambla.-Barcelona

REBUDES

les
novetats
d'entre temps i
d'istiu
1923

Soler i Torra Germans BANQUERS

Rambla d'Estudis n.º 13 i Bonsuccès, n.º 1

Compra i venda de valors - Ordres de Borsa
Canvi de monedes

Girs sobre l'estranger - Comptes corrents

Admetem dipòsits de valors en custòdia
Facilem OR per a pagaments a DUANES

NOTA IMPORTANT: Revisem curosament les amortitzacions

Exposició permanent de les últimes novetats

Trajos a mida des de 115 pessetes

Gabardines » » 75 »

Immens assortit en gèneres del País i anglesos

Llibreria Espanyola de Antoni López • • Rambla del Mig, 20, Barcelona

TELEFONO A. 4115

NOVA EDICIÓ

Acaba de posar-se a la venda

DICCIONARI

Català-Castellà

&

Castellà-Català

Per **A. ROVIRA i VIRGILI**

Un volum relligat amb pegamoi: Pessetes 15

OBRA NOVA

VENTURA GASSOL

LES TOMBES FLAMEJANTS

Catalunya, Pàtria nostra
vola com una nau!

Un volum 8.^u: Pessetes 1

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o é en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no's remet, ademés 30 céntims per a certificat. Als corresponsals se'ls otorguen rebaixes.

Catalanització

El bar del Gran Teatre Liceu, traduït al català